

Fra min skoletid 1899-1906 i Tostenæs Skole!

Skrevet under et ophold på Rødkilde Højskole o. 1918 af Laurine Nielsen 1892-1977, bestyrer af Askeby Postekspedition i 30 år og gift med vognmand Aksel Hansen 1890-1960.

I sognet findes fire kommuneskoler og en friskole. Der må i det hele taget siges at være dårlig skoleforhold; der er nemlig kun forskoler til de to skoler - Damme Forskole og Hårbølle Forskole - de andre to - Damme Kobbøl skole og Tostenæs skole - er altså kun inddelt i to klasser, og det er i en af disse skoler, jeg har gået. Når der så tilmed, som det her var tilfældet, var en lærer på omtrent 70 år, (lærer Sørensen) så kan man vist ikke sige, at undervisningen var rigtig tidssvarende. For nogle år siden var der ikke så lidt røre angående planer om en stor skole midt i sognet, men flertallet var imod den, så der blev ikke noget af den tanke.

Oprigtigt talt synes jeg egentlig ikke, jeg kan fortælle ret meget om min skoletid, men jeg skal forsøge at skildre lidt af den:

Tostenæs skole ligger ca. en fjerdingvej udenfor byen og noget nærmere Lille Damme, så de fleste børn har et godt stykke vej at gå. Fra mit hjem var der kun 5 minutters gang til skolen, hvilket jeg tit var glad for om vinteren, når det var dårligt vejr; om sommeren derimod kunne det jo være helt rart, om man skulle være med lidt længere, for der blev gerne lavet en hel del løjer på hjemvejen.

Vor lærer var en gammel mand på over 60 år, og selvom han vel ikke var så lærd, som de yngre lærere er, så havde han dog en god evne til at undervise, og jeg tror ikke, vi stod tilbage for børnene i de andre skoler, hvor der var yngre lærere. Det hændte sommetider, at folk lod deres børn gå i forskolen i Damme i de første år, fordi de mente, at det var bedre for børnene at gå hos en lærerinde til at begynde med, men når de så i niårs alderen kom i vor skole, kneb det med at følge med deres jævn- aldrende, og vi anstrengte os jo på det yderste for at være et lille stykke foran dem. De fag, som jeg synes, vor lærer var dygtigst til at undervise i, var skrivning, regning og religion. Han havde ikke selv så god en håndskrift, men han forstod at vække vor lyst til at skrive så pænt som muligt; han sagde gerne, at vi skulle skrive lidt bedre, end vi kunne. At lade os lære ret meget på remse var ham meget imod. I de første år af min skoletid læste vi lidt i lærebogen, men efterhånden kom han helt bort fra det, og jeg syntes, det var langt bedre, når han stod og fortalte og forklarede os dens indhold. Jeg ved godt, at der er mange, som har kritiseret vor gamle lærer stærkt, fordi de syntes, børnene lærte for lidt hos ham, og nu, da der er kommet en ny lærer, (lærer Rasmussen) er de henrykte, fordi deres børn kan remse en hel masse op, som de måske ikke forstår et muk af. Om sommeren fik vi også lidt undervisning i botanik, og det var især morsomt, når vi med vor lærer i spidsen spadserede ned ad strand- vejen for at se de forskellige blomster og høre ham fortælle om deres beskaffenhed.

Vor årlige præstevisitats var vi ikke særlig bange for; den gamle pastor Rørdam satte heller ikke stor pris på al den læren udenad. Han talte gerne lidt med os, spurgte os lidt ud om forskellige ting, og på en time var det hele forbi. Derimod husker jeg, hvor spændte vi var, når vi skulle have provste- og bispevisitats. Vi spekulerede på længe i forvejen, hvordan det skulle spænde af, men når så dagen kom, opdagede vi, at det slet ikke var så slemt endda.

Fanefjordhistorier

Skolens store festdag var om sommeren, når vi havde skovtur til Fanefjord skov. Vi samledes ved skolen kl. 2, og med musik i spidsen og vajende Dannebrog kørte vi så i en lang række til skoven, hvor madkurvenes lækre indhold kom for dagen, og hvor dagen hurtigt svandt under musik, leg og dans. Når det var rigtigt fint vejr, spadserede vi gennem skoven ned til Østersøen, hvor vi stod og forundredes over, at man slet ikke kunne se land på den anden side, vi var jo ikke vant til at se så store have.

Når jeg nu tænker tilbage på min skoletid, står den nærmest for mig som et lysende minde; alle de bekymringer, som jeg den gang kunne have, er fuldstændig glemt.

Jonna Kjær-Nielsen
2010